

Posouzení diplomové práce Natálie Machové „Vztah rodiny a školy: případ dítěte mezi institucemi v konfliktu“

Posudek vedoucí práce

Předložená diplomová práce řeší velmi zajímavé a také velmi aktuální téma neshody rodiny a školy ve výchově a vzdělávání dítěte. Téma je nosné zejména dnes, kdy vidíme časté problémy v komunikaci rodiny a školy, větší angažovanost rodičů a nejistotu učitelů i ředitelů škol na mnohé požadavky rodičů reagovat.

Text je standardně rozdělen na teoretickou a empirickou část. Teoretická část je podložena rozsáhlou odbornou literaturou, která mapuje témata logicky spojená s vymezenými problémem a výzkumnými cíli. Odborná literatura je dobře zpracovaná a řádně citovaná. Čtenáři usnadňuje orientaci v širším vědeckém kontextu pro sledování empirických dat a jejich komplexu.

Empirická část je vlastně kazuistikou jednoho případu neshody mezi rodinou školou. Forma případové studie je vybrána vhodně ke sledovanému cíli. Téma konfliktů mezi rodiči a školou je vztaženo k vývoji a školnímu chování dítěte, které stojí v centru dění mezi oběma institucemi. Případová studie tak může dobře sledovat dění v obou institucích (i když v rodiče omezeně vzhledem k etickým otázkám výzkumu) pro dospělé aktéry i chování dítěte a jeho vývoj během prvního stupně základní školy.

Výzkumné otázky jsou jak psychologicky pragmatické (jak probíhá konflikt, jak obě strany komunikují, jak se projevuje dítě), ale i psychologicky a pedagogicky formální (jaké jsou vlastně kompetence a možnosti obou stran zasahovat a situaci řešit) a teoretické.

Metodologie je správně a podrobně popsána. Přílohy jsou vybrány tak, aby dokumentovaly dostatečně empirická data a současně vyhověly etice práce.

Analýza dat je pěkná a přesvědčivá. Empirických dat bylo velké množství, nasbíraných různými metodami a za relativně dlouhé období. Jedním z hlavních výsledků práce je tedy popis situace, uspořádaný do formálně vhodného tvaru tak, aby čtenář mohl sledovat linii příběhu. Textové uspořádání drží formu časové linky (kritických míst ve vývoji případu) a pohledy různých aktérů (učitelé, vedení, rodiče, dítě, vnější instituce). Pro větší přehled je vždy každé období ještě uspořádáno do tabulky, která shrnuje zásadní momenty případu.

Kvalitativní práci chválím. Bylo potřeba se vyrovnat s množstvím dat, jejich výběrem, redukcí a současně zachování hlavní linie problému a jejího textového zpracování.

Kapitola shrnutí a diskuse akcentuje zásadní výsledky práce, odpovídá na výzkumné otázky a diskutuje s odbornou literaturou. Závěry jsou citlivé a zajímavé. Autorka nepodlehla představě o nutnosti stanovení diagnózy pro sledovaného žáka, naopak jemně ukazuje na jeho projevy chování, změny a možnosti jejich pochopení v kontextu celkové situace. Za podstatné považují také zhodnocení celé situace pro další aktéry, jak problematické rodiče, tak pro školu jako celek, i pro jednotlivé učitele. Ukázalo se, jak nejsou vytvořeny hranice pro chování školy v podobných situacích, jak chybí nějaký vnější arbitr pro posouzení kompetencí a možností zastavení problémů a jak čas konfliktu, který není možné dobře řešit, zasahuje nevhodně všechny aktéry.

Diplomová práce Natálie Machové se mi velmi líbí. Je aktuální a podnětná. Doporučuji jí k obhajobě.

Praha 1.8.2018

Ida Viktorová